ئۇرت ماۋسىمداعى شىنجياڭغا نازار كۆل ناماشالاي ئۆزۈپ شىنجياڭغا كوز جىبەرۈ

جول بويى حوش ئيس اڭقىدى

ـــــ كوپتەگەن مەدىيا تىلشىلەرى تارباعاتايدىك كوركى كوز سۇرىندىرەر گۇل الەمنە باردى

□ انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلىشسى ميهرگۇل ناسىر

5 ـ ايدىك 16 ـ كۇننەن 20 ـ كۇننە دەيىن حالىق گازەتى، شىنخۇا اگەنتىگى، ورتالىق رادىيو ـ تەلەۋىزىيا باس ستانسياسى، گۇاڭمىڭ گازەتى، لياۋنىڭ گازەتى سياقتى ورتالىقتاعى، شىنجياڭغا كومەكتەسەتىن ولكەلەردەگى (قالا) جانە شىنجياڭداعى مەدىيالاردان 20دان استام ئەتلىشى تارباعاتاي ايماعىن تىشكەرىلەي ارالاپ، ساپارلاي حابارلاۋ ئەتاسىلى ارقىلى شاۋەشەك قالاسىندا، شاعانتوعاي اۋدانىندا جانە ئەوربىلجىن اۋدانىندا ەكونوميكالىق دامۇ، ۇلتتار ىنتىماعى، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇ، شىنجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۇ جانە شىنجياڭغا باعىنتامالى كومەكتەسۇ سياقتى جاقتاردىڭ جاندى مىسالدارى ناقتى ورىندا ۇعىستى.

شاۋەشەك قالا رايونىمەن ارالىعى نەبارى 12 كيلومەتر عانا كەلەتىن باقتى وتكەلىندە مەدىيا تىلشىلەرى مەملەكەتتىك باتىسقا ەسىك اشۇ كەلەلى ساياساتىنىڭ پايداسى جاقسى ەكەنىن، باقتى وتكەلىنە تاپتىرماس دامۇ ورايىن اكەلگەندىگىن جاپىپاي القادى.

2020 ـ جىلى 12 ـ ايدا مەملەكەتتىك كەڭەس تارباعاتاي ئۇيىندى ورىكەندەتۇ، ەسىك اشۇ سىناق رايونىن قۇرۇدى بەكىتىپ، باقتى شەكارا وتكەلى جانە ونىڭ ماڭايى الدىمەن دامىتىلاتىن رايون بولىپ ايقىندالىپ، وسى 100 جىلدىق شەكارا وتكەلىنىڭ قارىشتاپ دامۇنا قۇاتتى قوزعاۋشى كۇش ۇستەگەندىگىن بىلگەندە، لياۋنىڭ رادىيو ـ تەلەۋىزيا ستانسياسى اقپارات ورتالعىنىڭ ئەتلىشسى سۇن شىحان بىلاي دەدى: ئبىز وسى گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇدىڭ استارىندىعى بارلىق ادامنىڭ جاساعان قۇلشىنىسىن سەزىندىك، تارباعاتاي ايماعىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇ جولىندا بارعان سايىن ىلگەرىلەي تۇسەتىندىگىنە سەنەمىز.

باقتى شەكارا وتكەلىنىڭ شەكارا تۇرعىندارى ئۇزارا بازارشىلاۋ اۋماعىنا ىرگە تەپكەن جىبەك جولى مادەنيەت تاۋارلارى سارايىنىڭ 1 ـ، 2 ـ قابات ئەتۇرلى تۇرمىستىق بۇيمدارى، بەزەنۇ بۇيمدارى، كيىم ـ كەشەك جانە ۇساق تاۋارلار ساتىلادى. "گۇلي اپەكەنىڭ پەيىلى كەڭ ەكەن، الگىندە ەكى قالتا پراندىك ساتىپ الىپ ەدىم، ول ماعان قويارداي قويماي ئبىر قۇمرا سۇسىن ۇسىندى"، ـ ورتالىق رادىيو ـ تەلەۋىزيا باس ستانسياسى حانزۇ ئتىلى ورتالعىنىڭ ئتىلىسى جاۋ كاي تەبىرەنە، ـ "شىنجياڭ ىدىقتارىدىك، راسىندا، ئوزى دە سۇلۇ، جانى دا سۇلۇ ەكەن، ايرىقشا مەيىرىمدى ەكەن".

شاۋەشەك قالاسى شىنچىڭ ئمالىسى قاراۋدوڭ الەۋمەتتىك اۋماعىنا بارعاندا، 9 جىلدىق تاريحى بار "كورشى ـ قولاڭدار مەرەكەسى ئجۇز وتباسى قوناعاسى" وتكىزىلىپ جاتىر ەكەن. "مەن بۇرىن تاربا-عاتاي ايماعىنىڭ ۇلتتار ىنتىماعنا قاتىستى كوپتەگەن حيكايالارىن حابارلاعانمەن، الايدا 'كورشى ـ قولاڭدار مەرەكەسى ئجۇز وتباسى قوناعاسىنا' العاش رەت قاتىناسىپ وتىرمىن". حالىق گازەتى مەكەمەسى شىنجياڭ بولىمشە مەكەمەسىنىڭ ئتلىشسى لي يا ـ نان بىلاي دەدى: ئار ۇلت بۇقاراسى بىرگە وتىرىپ اڭگىمە ايتىپ، ئان سالدى جانە ئار ۇلتتىڭ ئدامدى تاعامدارىنان ئدام تاتىپ، وتە دۇماندى بولدى. "ەڭ ماڭزدىسى، تاماق ىشە وتىرىپ ماسەلەلەردى دە شەشتى، بۇل جاعى وتە كەرەمەت ەكەن. ئوزارا اڭگىمەلەسۇ بارىسىندا ۇلتتار اراسىندا سۇيىسپەندىشلىك قويۇلاي تۇسەدى".

جۇڭگو گازەتى شىنجياڭ تىلشىلەر پۇنكتىنىڭ باستىعى ماۋ ۇيحۇا تەبىرەنسپەن بىلاي دەدى: "ۇنەمى شاۋەشەككە كەلىپ تۇرامىن، بۇل ارادا ۇلتتار ىنتىماعى ادامدارىدىڭ قاننىنا سىڭگەن، تەڭ اۇىز جۇزىندە ايتىپ قانا قويماي، تۇرمىستاعى ۇساق ىستەردەن دە ايگىلەنىپ تۇرادى".

زاڭمەن باسقارۇ گازەتى ساياسي ـ مادەنيەت ئبولىمىنىڭ ئتلىشسى جاۋ چىنشي دە كوز الدىندا-عى شات ـ شادىمان كورىنىسكە ئتانتى بولدى: "ئجۇز وتباسى قوناعاسى قيملىن ورىستەتۇ ارقىلى ىنتىماقتى دا تاتۇ ـ ئتانتى، ئوزارا كومەكتەسەتىن تاماشا سالتتى اسقاقتاتىپ، كادرلار مەن بۇقارانىڭ قاتىناسىن جاقىنداتىپ، كوپ ۇلت كەڭ كولەمدە ارالاس قونىستانعان، شاعىن كولەمدە شوعىرلى قونىستانعان الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ اناعۇرلىم جاراسىمدى، مەيىرگە تولى بولۇنا مۇمكىندىك جاسادى".

شاعانتوعاي اۋدانىنىڭ 100 مەڭ مۇلىق تورە جايلاۋىندا، ئجۇز نەشە ئتۇرلى ئشوپ بىتىك وسكەن شالعىندا قورا ـ قورا باسباي قويى مامىراي جاي جايىلىپ ئجۇر. ئدوربىلجىن اۋدان قالاشعىنىڭ شىعىس وڭتۇستىگىنەن 30 كيلومەتر قاشىقتىقتاعى جابايى جەمىس ورمانى كورىنىس ئوڭىرى ـــ مەملەكەتتىك 3A دارەجەلى كورىنىس ئوڭىرى، مەملەكەتتىك 2 ـ دارەجەلى ئتۇيىندى قورعالاتىن وسىمدىك ـــ جابايى الما اعاشى وسى اراعا تامىر تارتقان. دەمالىس، تىنىعۇ، ساياحاتتاۋ، سەيىل قۇرۇ ئبىر تۇلعالاندىرىلعان امبەباپ ساياحات كورىنىس ئوڭەرى، كوكتەم، جاز ماۋسىمدارىندا تاۋ بەتكەيىن گۇل كومكەرىپ، ئيىسى ساي ـ سالانى اڭقىتىپ جاتادى.

"شىنجياڭنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسى كوركەم، كەز كەلگەن جەردە كوركەم كورىنىستى سۇرەتكە تۇسىرە الاسز". ورتالىق رادىيو ـ تەلەۋىزيا باس ستانسياسى CGTNنىڭ يسپان تىلىندەگى ئتلىشسى ۇاڭ شياۋچۇان بەينەبايلانىس ارقىلى تىكە تاراتۇ تاسىلىمەن وسى ساپارىندا اسىرىنەن ەستەلىك قالدىردى.

شاعانتوعاي اۋدانى قارابۇرا اۋىلى سولتۇستىك قارابۇرا قىستاعىندا جينيۇي "ۇۇيلي" سالت ـ سانا، ساۋدا، ئدامدى تاعامدار كوشەسىندە ادامدار قايشالسادى. كوشەنىڭ ەكى جاعىندا جۇڭگوشا ۇلگىدەگى دۇكەندەر كوشەدەگى "حانفۇ" كيىپ، سۇرەتكە ئتۇسپ ەستەلىك قالدىرىپ جاتقان ساياحاتشىلارمەن سايكەسىم تاۋىپتى. دۇكەننىڭ الدىندا-عى جايمادا ەرەكشە قۇرماشتار، ئدامدى تاعامدار، تۇرمىستىق بۇيمدار، ئشىپ ـ جەم، كيىم ـ كەشەك، تۇتىنۇ بۇيمدارىنىڭ ئتۇر ـ ئتۇرى تابىلادى. 2022 ـ جىلى شاعانتوعاي اۋدانى شىنجياڭغا كومەكتەسۇ قارجىسى مەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇ ارناۋلى قارجىسىن ەنگىزۇ ارقىلى جينيۇي "ۇۇيلي" ۇلتتىق سالت ـ سانا، ساۋدا، ئدامدى تاعامدار كوشەسىن تۇلعالادى ئارى سول جىلى 6 ـ ايدان باستاپ پايدالانۇعا بەردى.

"قىزمەتتەستەرىم ئبارىمىز شىنجياڭغا كومەكتەسۇ جاعىنا ئبىرشاما قىزىعامىز، ئبىز ىشكەرىلەي حابار دايىنداپ، تارباعاتايدىك حيكاياسى مەن لياۋنىڭ ولكەسىنىڭ شىنجياڭغا كومەكتەسۇ حيكاياسىن ويداعدداي بايانداىمىز"، ـ دەدى لياۋنىڭ گازەتىنىڭ جانە جۇمىس جۇرگىزۇ ئبولىمىنىڭ ئتلىشسى لۇ لىيە كۇلىپ، ـ "بۇل مەنىڭ شىنجياڭ سىندى ىرىستى مەكەنگە تۇڭعىش رەت قادام تاستاۋىم، ورايى بولسا تاعى دا كەلۇدى ئۇمىت ەتەمىن".

ئدوربىلجىن اۋدانى مارالشۇ قالاشعى قىزىل اعىن قىستاعىنداعى 140 مۇ جەردەگى ماي ايرۇعا ىستەتىلەتىن مۇدان ئدال ئتۇيىن تاستايتىن مەزگىلدە، قاراساڭىز الدىڭىزدا جاسىل تەڭىز جاتقاندداي سەزىلەدى. ەگىنشى چىن جينحۇڭ ماي ايرۇعا ىستەتىلەتىن مۇدان اتىزىنا قۇاڭشىلىققا، سورعا ئتوزىمدى، قۇمدى بوراندى بوگەيتىن ۇىنگۇانگو اعاشىن ەگىپ، ەكونوميكالىق كىرىسىن ارتتىردى جانە اۋىلداستارىن بىرگە بايۇ جولىنا باستادى.

"ەكونوميكالىق دامۇ مەن ەكولوگيانى قورعاۋ ماسەلەسىندە اسىلىندە قايشىلىق بار، الايدا تارباعاتاي ايماعى بۇل جاعىندا وتە جاقسى ىستەپتى"، ـ دەدى جۇمىسشىلار گازەتىنىڭ شىنجياڭداعى تىلشىلەر پۇنكتىنىڭ باستىعى ۇ دوسى.

(باسى 3 ـ بەتتە)

شىنجياڭ "سيفرلى ەكونوميكانى" زور كۇشپەن دامىتىپ، "سيفرلى نەگىزدى كۇشەيتۇ" ينجەنەريا-سىن اتقارىپ، باستاماشى كاسىپورىندارىدى نەگىزگى كۇش، ارنايىلانعان، كەمەلدەندىرىلگەن، ەرەكشەلەندىرىلگەن، جاڭاشالاندىرىلعان ورتا، شاعىن كاسىپورىندارىدى جالىندى كۇش ەتكەن "تىزبەكتى" سيفرلاندىرۇعا بۇرىلىس جاساۋ تەبىرەنىن ارتتىرىپ، جوعارعى ـ تومەنگى بۇىندار، ئرى، ورتا، شاعىنداعى ىشكەرىلەي توعىسقان سيفرلانعان سايكەستى دامۇ ەكولوگياسىن قالىپتاستىردى.

سۇ مولايسا بالىق توپتالادى، اعاش جايقالسا قۇس جينالادى. شىنجياڭ ساياساتىنىڭ ئونەمىن ايگىلەۋ مەن شارۋاشىلىق تۇلعالارىنىڭ جالىندى كۇشىن قاۋلاتۇدى ۇشتاستىرىپ، "سىكەر ۇكىمەت" پەن "ئونەمدى بازارداىڭ" ۇتەمدى ىقپالداستىعىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، قالىڭ شارۋاشىلىق تۇلعالارىنىڭ جاسامپازدىق جاراتۇ، جاڭالىق اشۇ جالىندى كۇشىن ۇزدىكسىز قاۋلاتتى.

بيىل جىل باسىنان بەرى ئۇرىمجى قالاسى شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسى كەشەندى رەفورماسىن تۇيىندە سناق ەتۇدى ۇزدىكسىز ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىپ، رەفورمانىڭ پايداسىن ۇزدىكسىز جاريققا شعاردى، الدىڭعى 4 ايدا ناق ارتقان ئتۇرلى شارۋاشىلىق تۇلعالارى 15 مەڭ 75 بولدى.

«اۋتونوميالى رايوننىڭ شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالىلاندىرىپ، دەڭگەيىن جوعارىلاتۇدى اتقارۇداعى 3 جىلدىق ارەكەت جوباسىن (2022 ـــ 2025 ـ جىل)» مۇقايت تياناقتاندىرىپ، نازاردى شارۋاشىلىق تۇلعالارى ئجىتى نازار اۋدارعان ىستەرگە شوعىرلاندىرىپ، "تومەنگە بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وتەۇ" رەفورماسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتىپ، ۇكىمەتتىك قىزمەت وتەۇدەگى "ئبىر جەلدە ئبىر تۇتاس ئبىترۇدى"، "ئبىر ئىستى ئبىر جولدا ئبىترۇدى" تەرەڭدەتتى.

حالقىتىق كاپيتالعا ئتۇيىندى سالالارداعى نەسانداردى تانىسترۇدىڭ بايانداى مەحانيزمىنەن ويداعدداي پايدالانىپ، اناعۇرلىم كوپ قوعامدىق كاپيتالدى اۆتونوميالى رايوننىڭ كەلەلى ينجەنەريا نسانداىرى قۇرىلىسىنا ات سالىسۇعا شابىتتاندىردى جانە باۋرادى. قامداۋ تىزبەگىنە، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنە مەردىگەر شاقرۇ، مەردىگەر بولۇ نسانداىرىندا ئرى، ورتا، شاعىن كاسىپورىندار بىرلەستىگىنە بەيمدەلىپ، حالقىتىق كاسىپورىندارىدى وزىندىك باسمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرە وتىرىپ قامال الۇعا ات سالىسۇعا ىنتالاندىردى.

اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم ساياسي ـ زاڭ كوميتەتى «شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوننىڭ ساياسي ـ زاڭ ورگاندارىنىڭ زاڭمەن باسقارىلاتىن شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالىلاندىرۇ جوندەگى 50 تارماقتى شاراسىن» باسپ تاراتىپ، زاڭمەن باسقارىلاتىن شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالىلاندىرۇ شارالارىنىڭ ناقتى تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتىپ، زاڭمەن باسقارۇ ارقىلى قورعاۋشى بولىپ، ساۋداگەرلەردى قۇرمەتتەيتىن، ساۋداگەرلەردى الاڭسز ەتەتىن، ساۋداگەرلەردى قورعايتىن، ساۋداگەرلەردى جاقسى تارتاتىن تاماشا راي قالىپتاستىردى.

قازىنانىڭ ماكرولىق ەكونوميكانى رەتتەۇ ـ مەڭگەرۇ رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ورتالىقتىڭ، اۆتونوميالى رايوننىڭ ەكونوميكانى ورنىقتىرۇداعى ئبىر قىدىرۇ ساياساتتارى مەن جالعاۋ شارالارىن تياناقتاندىردى. شىنجياڭنىڭ سالىق ىستەرى تاراۋلارى مەملەكەتتىك سالىق باس مەكەمەسىنىڭ "حالىقتا قولايلى سالىق ىستەرىن ئبىترۇ كوكتەم سامالى ارەكەتى" بويىنشا 2 توپتاعى 42 ئتۇرلى حالىقتا قولايلى باجى تاپسىرۇ شاراسى نەگىزىندە 93 "كوكتەم سامالى" شاراسىن اشالاي شعاردى.

فينانس جاعىندا تۇلعالىق شارۋاشىلىققا قولداۋ كورسەتۇ سەرپىنىن كۇشەيتتى. اناعۇرلىم كوپ سەنىمدى قارىز بايلىعى نەگىزدىك قۇرىلىعى قۇرىلىسى، جاساۋ كاسىبى، حالىق باسقارۇىندداعى شاعىن ـ ۇساق كاسىپورىندار، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇ سياقتى ەكونوميكانى دامىتۇداعى ئتۇيىندى سالالار مەن ئالسز بۇىندارعا باعىنتالدى. ئبىرىنشى ماۋسىمدا تۇتاس رايوندىق فينانس قۇرىلىمدارى جالپىعا ئتيىمدى شاعىن ـ ۇساق كاسىپورىندار قاتارىنداعى 15 مەڭ كاسىپورىننىڭ 8 ميلليارد 230 ميلليون يۇان قارىز اقشانى قايتارۇ جانە ئوسىم تولەۇ مەرزىمىن ۇزارتتى.

ناقتى شارا شعارىپ، ىشكى سۇرانىستىڭ كومەسكى كۇشىن اشتى

5 ـ ايدىك 10 ـ كۇنى جۇڭگو پوچتا توبى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئۇرىمجى پوچتا ورتالىعىنا كىرگەندە جۇك تيەگەن، جۇك تۇسىرگەن پوچتا اۆتوكولىكتەرىنىڭ كىرىپ ـ شىعىپ جاتقانىن، ئبولۇ جەلىسىندە قاربالاس ئارى ئتارتىپتى جۇمىس جۇرگىزىلىپ جاتقانىن كوردىك.

الدىڭعى 4 ايدا وسى ورتالىق جيىنى 42 ميلليون 680 مەڭ پوچتا جولداماسىن ئبىر جاقتى ەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %22. 24 ارتقان.

جەدەل جەتكىزۇ كاسىپ سالاسىنىڭ ئبىر ۇشى ئوندىرىپ قامداۋمەن، ەندى ئبىر ۇشى تۇتىنۇ سۇرانىسىمەن جالعاسىپ جاتاتىندىقتان، ەكونوميكالىق دامۇ مەن تۇتىنۇ ومىرشەڭدىگىنىڭ "بارومەترى" دەگەن اتى بار. تيتتەي قىلاڭنان بولاشاعىن اڭداۋعا بولادى، جەدەل جەتكىزۇ كاسىبىنىڭ جۇمىس مولشەرى ساندى مالىمەتىنەن شىنجياڭ بازارىنىڭ وراسان زور تۇتىنۇ كومەسكى كۇشىن بىلۇگە بولادى.

اۋەجايدا، ۇوگزالدا ادامدار ئين تىرەسپە، ايگىلى كورىنىس وڭىرلەرىندە قالىڭ ادام قايشالسا-تىن جاعدداي باستالپ كەتتى، تاعامجايلاردا ورىن بوساۋىن كۇتۇگە تۇرا كەلەدى، حالقىتىق تۇسەلحالنالاردا ئبىر بوس توسەك ورىن تابۇ قيىنعا سوقتى ... شىنجياڭدا، مەيلى ئرى كورىنىس وڭىرلەرىندە بولسىن، الدە ينتەرنەتتە تانىلعان كوزدەۇلى جەرلەردە بولسىن، بارلىق ادام "شىنجياڭ ساياحاتىنىڭ قىزۇى كۇشتى ەكەن" دەسەدى.

بيىلعى "1 ـ مامىر" دەمالىسى كەزىندە شىنجياڭداعى ساياحات كووپەراتيۇتەرى مەن قاتىستى قىزمەت وتەۇلەرىنىڭ، ساياحات مەيمانحانالارىنىڭ ساتىلىم كىرىسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن جەكە ـ جەكە %48. 92، %93. 100 ارتتى، قاشقار ايماعىن مىسالعا الساق، "1 ـ مامىر" دەمالىسى كەزىندە جيىنى ئبىر ميلليون 107 مەڭ ساياحاتشى (رەت) قابىلداپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %98 ارتقان؛ جۇزەگە اسقان ساياحات كىرىسى 812 ميلليون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %19. 176 ارتقان.

تاياۋدا، اۆتونوميالى رايوندىق دامۇ جانە رەفورما كوميتەتى ساۋدا ىستەرى مەڭگەرەسىمەن بىرلەسىپ «اۆتونوميالى رايوننىڭ 2023 ـ جىلعى تۇتىنۇدى قالپىنا كەلتىرۇ، كەڭەيتۇ قىزمەتىن اتقارۇ جوباسىن» باسپ تاراتتى. سالتتى ازايتىپ، اقىنى تومەندەتۇ ارقىلى شارۋاشىلىق تۇلعالارىن مەيىرگە بولەۇ، كاسىپورىندارداىڭ قينىشىلىق قسىپاعىنان قۇتقارۇ، كومەكتەسپە، بازارداىڭ ومىرشەڭدىگىن كۇشىن قالپىنا كەلتىرۇ، اۆتوكولىك تۇتىنۇىن جەدەل قالپىنا كەلتىرۇ، جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىكتەردى جەدەل ورنالاستىرۇ، زارياداتاۋ نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسىن كەڭەيتۇ سياقتى 20 ئتۇرلى مازمۇننىڭ اسىرىن بارىنشا زورايتىپ، كەشەندى شارا قولدانۇ ارقىلى تۇتىنۇ كومەسكى كۇشىن ىسكە قوسىپ، تۇتىنۇداڭ كورىنگەن ۇزدىكسىز قىزدىرۇعا جەبەۇشى بولدى.

ـــ كوپ سالالى، كوپ نەگىزدى تۇتىنۇدى جەبەۇ قيىمدارىن ۇرتىس وتكىزىپ، "اپتا سايىن كورىنىس بولۇدى، اي سايىن قيىمل وتكىزۇدى، ماۋسىم سايىن نەگىزگى تاقىرىپ بولۇدى" جۇزەگە اسىردى.

ـــ اۆتوكولىك تۇتىنۇىنىڭ قوزعاۋشىلىق ەتۇ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، اۆتوكولىك تۇتىنۇىن جەبەۇ ماۋسىمى جانە جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىكتەردى اۇىلدارعا جەتكىزۇ قيىمىن ورىستەتتى: زارياداتاۋ نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، اۆتوكولىك توقتاتۇ الاڭى، ماي قۇيۇ پۇنكتى، جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولداردىڭ قىزمەت وتەۇ اۇماعى، جولاۋشى جانە زات تاسىمال تورابى سياقتىلارداعى زارياداتاۋ قۇرىلعىلارى قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتتى.

ـــ گۇل تاماشالاۋ ساياحاتى، سالت ـ سانا ساياحاتى، قۇمدى ئشول ساياحاتى، تومەن كەڭىستىك ساياحاتى، زەرتتەۇ ـ ۇيرەنۇ ساياحاتى، دالادا تۇنەۇ ساياحاتى ئۇرتىس جاڭالانىپ، ايماق، وبلىس، قالالار "ساياحاتشىلاردى شىنجياڭغا كەلۇگە باۋرايتىن" ئتيىمدى ساياسات شعارۇ، ماەدەنيەت ـ ساياحات تۇتىنۇ بەلەتىن تاراتۇ، مەرەكەلىك قۇتتىقتاۋ قيىمىلدارىن وتكىزۇ سياقتىلار ارقىلى مادەنيەت ـ ساياحات بازارىنىڭ تۇتىنۇ كومەسكى كۇشىن جاندىراندىردى.

ـــ "زاماندىق ومىرشەڭ كۇش تيىنىدەگى، ساۋدا مەن ساياحاتتىڭ توعىسپالى دامۇ تيىنىدەگى، حالىقتا قولايلى قىزمەت وتەۇ تيىنىدەگى" كەشكى ەكونوميكا فورماتىسىن كۇش سالا دامىتتى. كەشكى ساياحات، كەشكى زات ساتىپ الۇ، كەشكى اس ـ سۇ، كەشكى كوڭىل اشۇ، كەشكى سالتانات سياقتى كوپ ئتۇرلى كاسىپ كۇيلەرىن بايىتىپ، كەمەلدەندىرىپ، الۇان ئتۇرلى، كوپ ساتىلى كەشكى تۇتىنۇ اسىرىن جوعارىلاتتى.

ـــ اۇدان وڭىرىندەگى ساۋدا جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، ەلەكترونداى ساۋدا سياقتى تۇعىرلاردىڭ كۇش ۇستەۇ رولىن كۇشەيتتى. الدىڭعى 4 ايدا، شىنجياڭنىڭ ىنتەرنەتتەگى جۇزەگە اسقان ساۋدا سوماسى 105 ميلليارد 806 ميلليون يۇان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %3. 16 ارتتى.

"تۇتىنۇداڭ ەكونوميكانى دامىتۇداعى نەگىزدىك رولى مەن ەكونوميكالىق اينالىمدى جەتەكتەۇ، باستاۋ رولى ۇزدىكسىز ايگىلەنەتىندىگىن مەجەلەۇگە بولادى"، ـ دەدى اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى، مەڭگەرمەنىڭ ورىنباسار باستىعى لي شۇان.

تومەنگى شەكتى ساقتاپ، دامۇ مەن حاۋىپسىزدىكتى ئبىر تۇتاس جوسپارلادى

دامۇ مەن حاۋىپسىزدىكتى ئبىر تۇتاس جوسپارلاۋ، تاۋقىمەت تانىمىن كۇشەيتۇ، زەينەتتى كۇندە بەينەتتى كۇننىڭ بولارىن ويلاۋ ـــ پارتيامىزدىڭ ەل باسقارۇداعى كەلەلى پرينسيبى.

شىنجياڭ جوعارى دەڭگەيدەگى حاۋىپسىزدىكتى كوزدەي وتىرىپ، دامۇ مەن حاۋىپسىزدىككە بىردەي ئمان بەرۇگە تابانداى بولىپ، الدىمەن قارمانىپ، ىرىقتى شايقاستى ويداعدداي جۇرگىزىپ، دەر كەزىندە ساقتانىپ، ەكونوميكا سالاسىندا ورىن تەۇىپ وتىرعان حاۋىپ ـ قاتەرلەردى، كومەسكى حاۋىپتەردى ئونەمدى جويدى.

ـــ استىق پەن ەنەرگيانى ورنىقتىرىپ، شەشۇشى سالالاردىڭ حاۋىپسىزدىگىن مەڭگەرۇگە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

كوكتەمدە استىق داقىلدارى ەگىلگەن جەر اۇماعى وتكەن جىلعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن ئبىر ميلليون 107 مەڭ مۇ ارتىپ، استىق ەگىلگەن جەر اۇماعى تاريحتاعى ەڭ جوعارى دەڭگەيگە جەتتى. "استىق القاپتارىن قورعاپ، ەگىستىك جەر بايلىعىنان عىلمي، ۇيلەسىمدى پايدالانۇعا" تابانداى بولىپ، استىق ئونەمىن ورنىقتىرۇدى، ارتتىرۇدى پارمەندى ىلگەرىلەتىپ، استىق حاۋىپسىزدىگىنىڭ ىرىقتىلىق ۇقىعىن مەقتى يگەردى.

كوكتەم مەرەكەسى قارساڭىندا باس شۇجي شي جينپيڭ تارىم مۇناي الابى سەرىكتەستىگى لۇنناى مۇناي ـ تابيعي گاز ساقتاۋ ـ جەتكىزۇ ورتالىعى تابيعي گازدى باتىستان شىعىسقا جەتكىزۇ 1 ـ پۇنكتى كلا تابيعي گاز جينالۇ وڭىرىندەگى قىزمەتكەرلەردەن بەينەبايلانىس ارقىلى حال سۇراعاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "بۇكىل ەل ئبىر تۇتاس جۇيە دەگەنگە تابانداى بولىپ، دەن قويا ۇيمداستىرىپ، ورنالاستىرىپ، كومىرمەن، ەلەكترمەن، مۇنايمەن، گازبەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۇ، باعانى ورنىقتىرۇ قىزمەتىن كۇش سالا ويداعدداي ىستەۇ كەرەك".

شىنجياڭ جوعارى دەڭگەيدە جوبالاۋدى كۇشەيتىپ، ەنەرگيا بايلىعىنىڭ كومەسكى كۇشىن ئونەمدى تۇردە ىسكە قوستى. "ئۇش بازا، ئبىر ارنا" قۇرىلىسىنىڭ قارقىنى جاپىپاي تەزدەپ، ەنەرگيا بايلىعى مەن كاسىپ سالاسىنىڭ باسىمدىعى ونان ارى ساۋلەلەندى.

5 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى تارىم ويپاتىنداعى جۇڭگو مۇناي حيميا توبىنىڭ "شىندي 1 ـ ئنومىرلى" يۇەجين 3 ـ 3 ۇڭعىماسى رەسمي بۇرعىلانا باستادى دا، جوباداعى 9472 مەتر تەرەڭدىككە قاراي توقتاۋسز ىلگەرىلەپ، ەلمىزدىڭ الداعى جەردە 10 مەڭ مەتر تەرەڭدىككە شەرۇ تارتۇنا وزەكتى تەحنيكا جانە جابدىق زاپاسى ازىرلەندى.

شىنجياڭ شىنيە مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكپەن شارۋاشىلىق جۇرگىزۇ (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنە قاراستى شىنجياڭ شىنيە ەنەرگيا حيميا ونەركاسىبى شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ ئبىرىنشى مەرزىمدىك جىلىنا 40 مەڭ تونىنا پولي فورمالدەگيد ئوندىرۇ نسانى قۇرىلىس جۇرگىزۇ ساتىسىنان سناق رەتىندە جۇرگىزۇ كەزەڭىنە رەسمي ئوتتى. بۇل شىنيە سەرىكتەستىگىنىڭ شىنجياڭ كولەمندەگى وسى زامانعى كومىر حيميا ونەركاسىبىندە اتى زاتىنا ساي "تىزبەكتەگى تىرەكتى" كاسىپورىنعا اينالعاندىعىن، كومىر نەگىزدى جاڭا ماتەريالدارداىڭ جوعارى دەڭگەيلى، كوپ نەگىزدى بولۇى بارىسىندا ۇتەمدى ورايعا يە بولعاندىعىن بىلدىرەدى.

ـــ حاۋپ ـ قاتەردەن ساقتانۇدى، ئبىر جاقتى ەتۇدى ويداعدداي ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ، جۇيەلىك حاۋپ ـ قاتەر تۇلماۋداڭ تومەنگى شەگىن بەرىك ساقتادى.

"ئۇي ساۋدالاۋعا ەمەس، تۇرۇعا ارنالعان" دەگەن ورىن تۇراقتاندىرۇنا تابانداى بولىپ، عيماراتتى ۇادە بوينىشا تاپسىرىپ بەرۇگە شنايى كەپىلدىك ەتۇ، حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ قىزمەتىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، قورا ـ جاي بازارىنىڭ ورنىقتى دامۇنا شنايى كەپىلدىك ەتتى.

فينانس سالاسىنداعى ئتۇزىلىس ـ مەحانيزم رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، قۇرىلىمدارىدى، ارەكەتتى، فۇنكتسيانى باقلاۋ ـ باسقارۇدى كۇشەيتىپ، ەكونوميكانىڭ ورنىقتىلىعى مەن فينانس ورنىقتىلىعىنىڭ ئوزارا قولداۋىن، ۇتەمدى اينالىمىن شنايى ىلگەرىلەتتى.

ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگىن اناعۇرلىم ماڭىزدى ورىنعا قويىپ، ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۇ ـ وڭاۋدى ىلگەرىلەتىپ، جول ـ قاتىناس، ئۇي قۇرىلىسىن جۇرگىزۇ، قاتەرلى حيميالىق بۇيمدار، جانار گاز، ساياحات، ەرەكشە جابدىقتار، تەمىر جول، حالىقتىق اۋياتسيا سياقتى كاسىپ سالالارىنان كوز جازباي، ئتۇرلى كومەسكى حاۋىپتى جاپىپاي ئبىر ـ بىرلەپ تەكسەرىپ، رەتتەپ، وڭاپ، حاۋىپسىزدىك قورعانىس شەبىن بەكەمدەدى.

تيانشان الابىنا كوز جىبەرسەك، جوعارى ساپالى دامۇدى ىلگەرىلەتۇ اۋەنى اسقاق تا ايبىندى. قۇلشىنۇدى الدىڭعى ورىنعا قويۇعا، ئىس تىندىرۇدى ماڭىزدى ورىنعا قويۇعا تابانداى بولىپ، جوعارى ساپالى دامۇدى ىلگەرىلەتۇدىڭ باسەكە الاڭىندا تىك تىنىس بايقاتىپ، جاڭا ئورىس اشايىق.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۇان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئنومىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۇان، جىلدىق باعاسى 228 يۇان